Юбилей йилида янги зафарлар сари!

..ПАРТИЯ ИҚТИСОДИЙ СИЕСАТИНИНГ МОҲИЯТИ — ФАН ВА ТЕХНИКА МУВАФФАҚИЯТЛАРИДАН ҲАР ТОМОНЛАМА ФОЙДАЛАНИШ, БУТУН ИЖТИМОИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ИНДУСТРИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ, УНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ВА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ НЕГИЗИДА САНОАТНИ ЯНАДА КЎП ДАРАЖА ЮКСАЛТИРИШНИ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МУТТАСИЛ ЮКСАК СУРЪАТЛАРДА РИВОЖЛАНТИРИШНИ ТАЪМИНЛАШДАН ВА ШУ ТУФАЙЛИ ХАЛҚ ТУРМУШИ ДАРАЖАСИНИ ЖИДДИЙ РАВИШДА ЮКСАЛТИРИШГА, БАРЧА СОВЕТ КИШИЛАРИНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ЭҲТИЕЖЛАРИНИ ТАҒИН ҲАМ ТЎЛИҚ ҚОНДИРИШГА ЭРИШИШДАН ИБОРАТ.

(КПСС Марказий Комитетининг Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тезисларидан).

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3 ЯНВАРЬ 1970 й. 5-йил чиқиши
ШАНБА
№ 1 (1067).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ТЕЗИСЛАРИ — ОММАГА

Ижодий ҳужжат

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» Тезислари — муҳим назарий ва сиёсий ҳужжатдир. Унда Лениннинг Карл Маркс ва Фридрих Энгельс революцион таълимотининг гениал давомчиси Коммунистик партия — янги типдаги партия, дунёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси сифатидаги, пролетар революциясининг буюк стратеги, коммунизм қурилиши илҳомчиси сифатидаги улуғворлиги ёркин ва ишонарли қилиб кўрсатиб берилган.

КПСС Марказий Комитети Тезисларида шундай дейилади: «Лениннинг номи ва фаолияти билан инсоният ҳаётидаги бутун бир революцион давр боғлиқдир. Ленин тарих тараққиёти жараёнида ўртага қўйилган энг муҳим масалаларни очиб берди, социалистик революция ва коммунистик жамият қурилиши назариясини ҳартомонлама ривожлантирди, Россия революцион ҳаракатини, бутун халқаро революцион ҳаракатни илмий асосланган стратегия ва тактика билан қуроллантирди, ишчилар синфининг социализм идеалларини рўёбга чиқариш учун олиб борган курашига бошчилик қилди».

Тошкент олий партия мактаби ўқитувчилар коллективи ва тингловчилари КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини катта қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Дирекция, партия комитети ва ўқитувчиларнинг партия бюроси Тезисларни олий партия мактаби коллективи ўртасида чуқур ўрганиш, Тошкент шаҳри ва области аҳолиси ўртасида тушунтириш бўйича программа тайёрлаяпти. Мактаб совети партия комитети билан биргаликда профессор ва ўқитувчилар составига ижтимоий фанлардан дарс беришда ва уларни пропаганда қилишда Тезислардан фойдаланишни таклиф қилди.

Шу кунларда партия мактабининг кафедралари ва аудиториялари одатдагидан гавжум: ўқитувчилар Тезисларнинг мазмуни ҳақидаги дастлабки таассуротларини бир-бирлари билан ўртоқлашяптилар, тингловчилар машғулотлар ўртасидаги танаффусларда янги тарихий ҳужжатни муҳокама қилмоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитетининг Тезислари махсус курслар бўйича рефератлар ёзишда, КПСС тарихи, фалсафа, сиёсий иқтисод, илмий коммунизм, партия ва совет қурилиши бўйича имтиҳон топширганда қўл келади демоқдалар.

КПСС тарихий кафедраси мудири, академик К. Е. Житов кафедра аъзолари билан бўлган суҳбатда Тезисларда фан корифейи, бутун дунё пролетариатининг доҳийси В. И. Лениннинг бой назарий мероси, бундан ташқари партиямизнинг шонли тарихи, социалистик революция, социализм ва коммунизм қурилиши назарияси мужассамлаштирилган шаклда, аниқ ва ёркин баён қилинганлигини таъкидлади. У Тезислар ижтимоий фанлардан дарс берувчи ҳар бир ўқитувчи, пропагандист, партия ва совет ходими, ҳар бир онгли гражданнинг доимий қўлланмаси бўлиб қолиш керак, деб айтди. Академик К. Е. Житов КПСС тарихи кафедраси аъзолари, Тошкент олий партия мактабининг ҳамма ўқитувчилари ва тингловчилари КПСС нинг бу улкан ижодий ҳужжатини пропаганда қилишда актив иштирок этадилар, деб ишонч билдирди.

КПСС Марказий Комитети Тезисларининг эълон қилиниши улуғ устозимиз, буюк ва оддий инсон В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини байрам қилиш арафасида партия ва совет халқининг ғоявий ҳаётида рўй берган катта воқеадир.

И. ИСОМИДДИНОВ,
Тошкент олий партия мактаби КПСС тарихи кафедрасининг доценти, тарих фанлари кандидати.

● *Ленинча меҳнат вахтасида*

ЮЗ ЗАРБДОР КУН

«Компрессор» заводи касаба союз комитетининг раиси А. Д. Филоненко доҳиймиз В. И. Лениннинг муборак юз йиллик тўйига қуюв цехи коллективи 1970 йилдан янги ташаббус бошлаганлиги ҳақида редакцияга қуйидагиларни хабар қилди:

Цех коллективи доҳий юбилейига атаб зарбдор юз кунлик эълон қилди. Юз кун давомида ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, планга қўшимча 20 минг сўмлик қуюв маҳсулоти ишлаб чиқаришга қарор қилинди. Бу ойлик планнинг ярмини ташкил этади.

Бу қимматли ташаббус завод бўйлаб кенг қулоч ёзди. Заводда иккинчи бўлиб, И. И. Кашлев бошчилигидаги механика цехининг инженер-техник ходимлари ташаббусни маъқулладилар.

Ленин юбилейини муносиб кутиб олишда Москвадаги «Компрессор» заводининг чақириғига жавобан завод коллективи ойлик планларини 102 процентдан бажаришга аҳд қилган.

1970 ЙИЛ МАҲСУЛОТЛАРИ

Шаҳар саноат корхоналарининг новаторлари, инженер-техник ходимлари, ихтирочи ва конструкторлар беш йилликда баракали ижодий меҳнат қилиб, жуда кўп янгиликлар яратмоқдалар. Улар бунёд этган ва такомиллаштирган пахта териш, кўрак чувиш, тўқимачилик машиналари, трактор, шунингдек саноатимизнинг бошқа соҳаларида ишлаб чиқарилаётган турли-туман машиналар халқ хўжалигини ривожлантиришда муҳим ўрин тутмоқда.

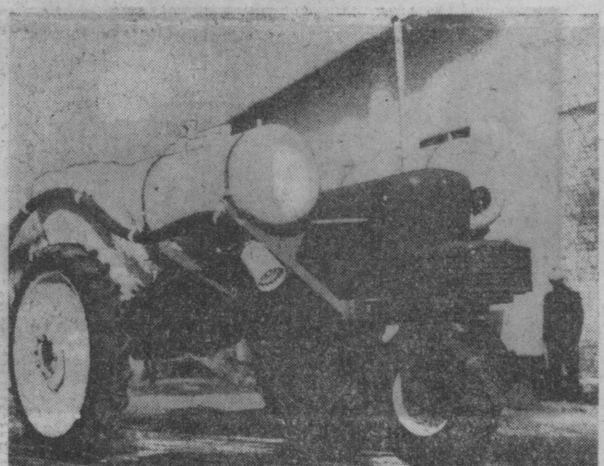

САМОЛЁТ РАҚОБАТЧИСИ

Ҳа, рост. «Ташхимсельмаш» заводида тайёрланадиган янги машина қишлоқ хўжалик экинларини дорилашда самолёт билан рақобатлаша олади.

Пахтачилик бўйича Давлат махсус машинасозлик конструкторлик бюросининг ижодкор коллективи янада унумли ва қулай машина яратиш устида кўп вақт иш олиб борди. Изланишлар самарали якунланди. Яратилган янги машинага «ОВХ» (ғўзани вентиляцион усулда чангловчи) номи берилди.

Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда энг замонавий ҳисобланган янги агрегат шу пайтгача заводда чиқарилиб келинаётган «ОТН-8-16» маркали пуркагич-чанглагич ўрнига чиқарилади. У кенг доирада ишлайди. Тракторга тиркалган ҳолда бир вақтнинг ўзида 20 қатор эгатдаги ғўзага дори сепади ва сменада 50 гектардан ортиқ ерга ишлов беради.

Машина Ўрта Осиё машина синаш станцияси далаларида синаб кўрилганда ана шу афзалликларини намойиш қилди. Мутахассислар томонидан юқори баҳоланган машина кўплаб ишлаб чиқариш учун тавсия олди.

Машина механизмлари иш унумдорлиги билан қишлоқ хўжалик авиациясининг рақобатчиси бўлиб қолди. Қилинган ҳисоб-китоблар экин майдонларига қанотсиз машинада ишлов бериш самолётда ишлов бергандан тўрт марта арзонга тушишлигини аниқлаб берди.

Бу универсаль машинада экин майдонларидан ташқари боғлар ва токзорларга ҳам ишлов бериш мумкин.

«Ташхимсельмаш» заводи тайёрлаган бу янги машинанинг биринчи намунаси СССР Халқ хўжалик ютуқлари кўргазмасида намойиш қилинади. Ҳозир завод цехлари янги машинани кўплаб ишлаб чиқаришга мослаштирилмоқда.

Юбилей йилида тайёрланадиган 50 та шундай машинанинг дастлабки намуналари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига чиқарилади. 1971 йилда эса машинасозлар дала меҳнаткашларига 2500 та машина етказиб берадилар.

СУРАТДА: «ОВХ-14» чанглагич машинаси.

Яна ўн бир хил

Трикотаж фабрикасининг коллективи беш йилликнинг тўртинчи йилида баракали меҳнат қилди. Корхонада аҳоли талабига мос кийим-кечаклар ишлаб чиқариш йўлида кўпгина тадбирлар амалга оширилди.

Ҳозир фабрикада 70 номда устки ва ички трикотаж буюмлар тайёрланмоқда. 1969 йилда 8 та артикулда ва 60 хил янги фасонда трикотаж буюмлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Йиллик топшириқни барча кўрсаткичлар бўйича муддатидан олдин адо этган коллектив планга қўшимча 42 минг сўмлик трикотаж буюмлар реализация қилишга муваффақ бўлди.

Фабрикада 1970 йилда устки трикотаж буюмларнинг янги ўн бир хили ишлаб чиқарилади. Аёлларнинг «100» моделли жун жемпери, «81» моделли жун костюмлар, «91» моделли жакет, қизлар учун жундан тайёрланадиган «38» моделли костюм ва бошқалар шулар жумласидандир. Юбилей йилида ана шу янги моделдаги трикотаж буюмлардан жами 60 мингта тайёрланади.

УЧИНЧИСИ ЎЗЛАШТИРИЛЯПТИ

«Подъемник» заводида тайёрланаётган 5 ва 10 тонналик электр кўприк кранлари иттифоқимиздан ташқари хорижий мамлакатлардаги мутахассисларнинг ҳам эътиборини қозонди.

Завод 1969 йилда жаҳон мамлакатларига экспорт харитасини тузди. Ишлаб чиқариш ўзлаштирилган 10 тонналик электр кўприк кранларидан 21 таси жаҳоннинг ўнга яқин мамлакатига юборилди.

Шунинг билан бирга завод аҳли юбилей йили марраларини ҳам белгилаб қўйди. 1970 йилда «8С» маркали электр кўприк кранларнинг 4 та тажриба намунаси ишлаб чиқарилади. Ўрта режимда ишлайдиган 8 тонналик такомиллаштирилган янги машинага конструкторлар шундай ном беришди. Олти ва ўн тонналик электр кўприк кранлардан фарқли ўлароқ, бу машинани тайёрлашда 15—20 процентгача металл тежаб қолиш мумкин.

Янги машина ишлаб чиқаришни ўзлаштириш мақсадида ҳозир заводда механизациялаштирилган поток линиялар тайёрланмоқда.

«ЎРТОҚ»НИНГ ЯНГИ КОНФЕТЛАРИ

Янги йил арафасида СССР Савдо министрлиги халқ истеъмол товарларининг энг яхши намуналари Бутуниттифоқ павильонининг Ўзбекистон филиалида озиқ-овқат саноати бўйича тармоқ комиссиясининг кенгаши бўлиб ўтди.

Янгийўлдаги колбаса - экспериментал заводи от ва мол гўштидан тайёрланган қазиларни, Шаҳрисабздаги консерва заводи томат шарбати қўшиб тайёрланган анзур консерваларини комиссия диққатига ҳавола этди.

Шунингдек, кўрикда Тошкент булка-кондитер комбинати ҳам ўз маҳсулотлари билан қатнашди.

Комиссия тасдиқлаган озиқ-овқат маҳсулотларининг янги хиллари орасида «Ўртоқ» кондитер фабрикаси юбилей йилига атаб тайёрлаган ширинликлар сифати ва чиройлилиги билан алоҳида кўзга ташланиб турибди.

Фабрика марказий лабораториясининг мудири Э. А. Бабаева тақдим этган гулдор қутичалардаги «Аврора», «Искра», «Юбилейний» деб номланган шоколад конфетлар ҳар кимга ҳам манзур бўлади.

Озиқ-овқат саноати корхоналарининг янги йилда ишлаб чиқарадиган маҳсулотлари мутахассислар томонидан юқори баҳоланди ва кўплаб ишлаб чиқаришга йўлланма олди.

● *Якунлар, режалар*

«Ўзбексельмаш» довруғи

Бугун янги йилнинг биринчи иш куниданоқ Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводининг маҳсулотлари жўнатиш бўлими Эрон мамлакати буюртмасини жўнатишга киришди. Эрон деҳқонлари учун машинасозлар дастлабки сеялкаларни тайёрлашган эди. Бу заводнинг юбилей йилидаги биринчи экспорт маҳсулотидир.

— Ўтган йили «Узбексельмаш» тамғаси босилган сеялка, кўрак чувиш машиналари ва кўплаб эҳтиёт қисмлар жаҳоннинг 20 дан ортиқ мамлакатларига жўнатилди,— дейди бўлим бошлиғи К. С. Барг.— фақат Бразилия ва Эквадор мамлакатларига ўз маҳсулотларимизни биринчи марта юбордик.

Бу йил ҳам завод машинасозлари ўз довруғини янада ошириш, буюртмаларни ортиғи билан бажариш учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли тўқимачилик комбинатида беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этаётган ишчилар сони кун сайин ортмоқда. Сиз суратда 2-йигириш фабрикасидаги йигириш-ўраш участкасининг шу кунларда 1971 йил ҳисобига меҳнат қилаётган зарбдор ўровчиси Сония Маматказиновани кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

● Бизнинг интервью

„ИНТУРИСТ“ НИНГ 14000 МЕҲМОНИ

Жамоатчи мухбиримиз Малик Латипов «Интурист»нинг Тошкент бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи Юсуф Юсуфвалиевга янги йилнинг биринчи кунида қуйидаги саволлар билан мурожаат қилди:

САВОЛ: Ўтган йили шаҳримизга қайси мамлакатлардан туристлар меҳмон бўлиб келишди?

ЖАВОБ: Жаҳоннинг кўпгина мамлакатларидан 14000 дан зиёд туристлар меҳмон бўлиб келдилар. Капиталистик мамлакатлардан келган туристларнинг кўпчилиги АҚШдан, социалистик мамлакатлардан келган туристларнинг кўпчилиги эса ГДРдан эдилар.

САВОЛ: Турист-меҳмонларни Тошкент, хусусан республикамиз билан таништиришда қандай амалий ишлар қилинди?

ЖАВОБ: Чет эллик меҳмонларни махсус план бўйича таништирдик. Фарғона, Бухоро ва Урганч шаҳарларида бўлимларимиз бор. Меҳмонларга ҳамма томонлама қулай шароитлар туғдирилган. Уларга ўз она тилларида лекция ва суҳбатлар ўтказилади. Чет тилларда «Ўзбекистон», «Тошкент области шаҳарлари», «Ўзбекистонга хуш келибсиз!» номли китоб ва реклама плакат ҳамда Тошкент шаҳар картаси чиқарилди.

САВОЛ: Бу йил халқаро туризмнинг равнақи қандай бўлади?

ЖАВОБ: 1970 йилда бўлимимиз 20000 га яқин чет эллик сайёҳларни қабул қилади. Бунинг учун барча шарт-шароитлар яратиляпти. Бу йил бўлимимизнинг базаси, гаражи, меҳмонхонаси ва ресторани ишлай бошлайди.

Серқуёш диёримизнинг пойтахти — Тошкент ҳамиша чет эллик меҳмонларнинг ташрифига мунтазирдир.

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ

Шаҳар умумий овқатланиш корхоналари коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, 1969 йил учун белгиланган товароборoти планини муваффақият билан бажардилар ва пландан ташқари 1252 сўмлик умумий овқатланиш маҳсулотлари сотдилар.

Шаҳардаги ҳамма умумий овқатланиш трестлари ва ташкилотлари йиллик планни муваффақият билан ўринлатдилар.

СУРАТДА: Лахутий кўчасининг кўриниши.

Ю. Бутусов фотоси.

ШОДЛИГИМИЗ БОИСИ

Ҳар бир корхона коллективи, қолаверса ҳар бир киши йил охирида амалга оширган ишлари, қўлга киритган ютуқларини сарҳисоб қилади, уларга якун ясайди. Шунда бажарилган ажойиб ишлари, улкан ютуқлари билан ҳақли равишда фахрланади, ёрқин истиқбол завқ-шавқи билан беҳад шодланади. киши. Ҳозирги ҳаяжонли соатларда ҳам мен ана шу қувончни юракдан ҳис этиб турибман.

Чиндан ҳам эски йилимиз ғоят баракали, унутилмас воқеаларга бой, улкан муваффақиятлар қўлга киритилган йил бўлди. Буни биз кўп узоққа бормай, аҳил коллективимиз мисолида ҳам яққол кўришимиз мумкин.

Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукумати заводимиз машинасозларига катта ишонч билдиришиб, «Т28Х4» маркали янги Тошкент универсал тракторини ишлаб чиқаришни топширди. Бу юксак топшириқни заводимиз коллективи зўр хурсандчилик билан кутиб олди.

Машинасозларимиз ҳаётида юз берган ажойиб воқеалардан бири март ойида заводимизда янги йилдан бошлаб кўплаб ишлаб чиқариладиган «Тошкент» универсал трактори намунасининг яратилиши бўлди. Орадан кўп вақт ўтмасданоқ заводимиз цехларида янги, ўзбек тракторининг асосий узелларини, олдинги ва орқа ўқларини тайёрлаш қизғин тус олиб кетди.

Заводимиз беш йилликнинг тўртинчи йили юзасидан берилган давлат планларини ой сайин ортиғи билан бажарибгина қолмасдан, топшириққа қўшимча равишда ҳам кўплаб прицеплар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарди. Пахта ҳосилини қоп-қанорсиз ташишга мўлжаллаб тайёрлаётган прицепларимиз ўзининг мустаҳкамлиги, арзонлиги билан мамлакатимизда тобора машҳур бўлиб бормоқда.

Янги йил айёмида қуйидаги рақамларни айтиб ўтиш машинасозларимиз меҳнатининг нечоғлик самара бераётганлигини яққол кўрсатади. Сўнгги тўрт йилда заводимизда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 30 процентдан зиёд кўпайди, меҳнат унумдорлиги 24 процент ўсди. Ишчиларимизнинг ўртача иш ҳақи 31 процент ошди. Шунинг билан бирга маҳсулот таннархини пасайтириш, материалларни иқтисод қилиб қолиш ва тежамкорлик соҳасида қўлга киритган ютуқларимиз ҳам қувонарли бўлди.

Корхонамиз коллективи қучаётган барча ғалабалар завод партия комитети ва унинг атрофига жипслашган 450 дан ортиқ коммунистлар етакчилигида қўлга киритилди десак хато қилмаган бўламиз. Коммунистларимиз асосий участкаларда иш боши бўлиш билан бирга, ишлаб чиқаришда ҳам фаол қатнашиб, намуна кўрсатмоқдалар. Шомирзаев, Блохин, Имаев, Пароктаев. Нуриллаев каби юзлаб коммунистларимиз ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан заводимиз шуҳратига шуҳрат қўшмоқдалар. Беш йилликнинг сўнгги йилида давлат машинасозларимизга 17600 та «Тошкент» тракторини ишлаб чиқиш топшириғини берган. Коллективимиз имконият ва резервларни ҳисоблаб чиқиб, ана шундай трактордан ўн тўққиз мингтасини тайёрлаб бериш юзасидан юксак мажбурият олди.

Ишонч билан айтиш мумкинки, ўтган йилимиздек янги йилимиз ҳам унутилмас воқеаларга бой, улкан муваффақиятлар йили бўлади.

И. М. ЛУКЬЯНОВ,
трактор заводи партия комитетининг секретари.

«Юлдуз» тикувчилик фирмасининг чеварлар коллективи шу кунларда янги йилнинг январь ойи топшириқларини муваффақият билан адо этиш арафасида турибдилар.

СУРАТДА: фирманинг 6-филиали чеварларидан, тикувчи Мунира Ҳакимова (чапда) ва мастер Маҳмуда Қодирова.

М. Нуриддинов фотоси.

ИЛҒОРЛАРГА МУКОФОТ

Одил УМАРОВ,
«Главташкентстрой» Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

— Ўтган йил бошда анча ноқулай келди. Шунга қарамай уй-жой, маданий-маиший хизмат кўрсатиш муассасалари, мактаб ва мактабгача болалар муассасалари ҳамда саноат корхоналари қурилиш объектларида иш давом этди. Биринчи кварталдаги қолоқликдан сўнг иш суръати жонланиб кетди. Ўртача ҳақ оладиган қурувчилар маоши ошди. Қурувчиларимиз Ленин майдони, Ленин хиёбони, Тошкент Давлат университети, Сергели мебель комбинати, ер ости инженерлик иншоотлари қурилишларида муваффақиятли ишладилар.

Янги йил арафасида бошқарманинг тўрт юздан ортиқ ишчи, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар. Эндиликда юбилей объектларини ўз муддатида фойдаланишга топшириш учун барча кучлар сафарбар этилмоқда.

БЕҚИЁС ҒАМХЎРЛИК

Гўзал шаҳримизнинг қайси бир жойига борманг, янги услубда қурилган салобатли мактаб биноларини кўрасиз. Шаҳар меҳнаткашларининг фарзандлари ёруғ, озода ва шинам мактабларда фан асосларини эгалламоқдалар.

1969 йилда шаҳримизнинг деярли ҳамма районларида янги мактаблар қурилиб, шу ўқув йили фойдаланишга топширилди. Украина, Свердлов, Волгоград ва бошқа шаҳарлардан келган қардошларимиз қурган мактабларда 6000 га яқин ўқувчи таълим олаяпти. Бундан ташқари, шаҳримизнинг Киров, Ҳамза, Сергели, Октябрь, Чилонзор районларида 7 та янги мактаб очилди. Бу мактабларда 8964 ўқувчи ўқияпти.

Шаҳримизда 1969 йилда янги музика мактаби ва ишчи-ёшлар учун 500 ўринлик кечки мактаб бинолари қурилгани ғоят қувончли бўлди.

Қардош бинокорларимиз кичкинтойлар учун 8 та янги боғча қуриб бердилар. 1969 йилнинг ўзида шаҳримизда жами бўлиб 15 дан ортиқ болалар боғчалари фойдаланишга топширилди.

Куни-кеча шаҳримизнинг Куйбишев районида 960 ўринли янги мактаб бинюси ўқувчиларга совға қилинди.

Янги юбилей йилида Тошкентимизнинг кўпгина районларида типовой мактаблар ва болалар боғчалари қурилиши қизғин олиб борилади. Янги йилда 17 та мактаб ва 16 та болалар боғчаси қурилиши мўлжалланмоқда.

Жонажон Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукуматимиз ёш авлод тарбияси учун тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Шаҳримиз мактабларида ҳозир меҳнаткашларнинг 230 мингдан ортиқ фарзандлари таълим олишмоқда.

Кўп сонли ўқитувчиларимиз ва маориф ходимларимиз партия-ҳукуматимизнинг чексиз ғамхўрлигидан беҳад миннатдорлар.

Т. ДАДАШЕВ,
Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири.

ОРДЕН МУБОРАК!

Янги йил арафасида биринчи уйсозлик комбинатининг бетончилар бригадаси бошлиғи Қодир Исҳоқов Ленин ордени билан мукофотланди. Ҳамкасблари, дўстлари, қавму-қариндошлари уни бу юксак мукофот билан қизғин кутлашди. Қодир ака бунга жавобан меҳнат қилишга, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини улкан совғалар билан кутиб олишга сўз берди.

Тошкент грампластинкалар заводи В. И. Ленин юбилейига бағишлаб доҳиймиз нутқи ёзилган пластинкаларни кўплаб ишлаб чиқармоқда.

Суратда: В. Гришакова ва М. Гернишева янги пластинкаларни саралаш жараёнида.

А. Абалян фотоси.

КИТОБ — ОФТОБ

Китоб ҳамма билимларнинг манбаидир. Мактаб ва олий ўқув юртларининг талабалари учун Тошкент «Ўқитувчи» нашриёти янги-янги дарсликлар, қўлланмалар ва луғатлар нашр этмоқда.

1969 йилда «Ўқитувчи» нашриёти 10 дан ортиқ янги дарслик ва қўлланмалар чоп этиб, ўз мухлисларини хушнуд этди. «Умумий химия», «Ўзбекистонда узумчилик», «Ветеринария-санитария экспертизи», «Юқори синф ўқувчиларининг ўсимликлар билан қиладиган тажриба ишлари», «Ўрта Осиёнинг табиат ва ҳайвонот дунёси» каби китоблар шулар жумласидандир.

Янги йилда нашриёт яна бир неча дарсликлар ва қўлланмалар нашр этишни мўлжалламоқда.

А. РАСУЛЕВ.

ЯНА БИР ХОРИЖИЙ ГАЗЕТА

Янги йилда шаҳримиз газетхонлари яна бир хорижий мамлакат газетасини ола бошладилар. Бу монгол дўстларимизнинг рус тилида нашр этиладиган «Монголия янгиликлари» газетасидир.

Газетанинг сўнгги саҳифаларида серқуёш Ўзбекистон меҳнаткашлари эришаётган улкан ютуқларни акс эттирувчи ўқимишли материаллар ҳам бор.

Янги йил, янги лойиҳалар

АТЛАС КЎПАЯДИ

Диёримиз ўзининг «оқ олтин»и билангина эмас, ипакчилик саноати билан ҳам оламга машҳур бўляпти. Ўзбек ҳунармандлари тўқиган шоҳи-атласлар эса иттифоқимизда ва Шарқ мамлакатларида жуда қадрланади.

Янги йилда гўзал Марғилон шаҳрида «Атлас» фирмаси учун янги бино бунёд этилади. Бу фирманинг янги бинолар комплекси лойиҳасини Тошкентдаги 4-Иттифоқ лойиҳа институти инженерлари тузиб чиқишди. Мазкур лойиҳа Москвада тасдиқланди.

«Атлас» фирмасининг комплекс бинолари лойиҳасини бош инженер М. Толибоев раҳбарлигида ишлаб чиқилди. Фирманинг бинолари бетон ва ойнадан қурилади. Булар асосий корпус, бош корпус, маъмурий ва маиший бинолардан иборат бўлади.

Фирма корпуслари замонавий архитектура услубида қурилиб, баланд ва ёруғ бўлади. Цехларда қишин-ёзин ҳавони тозалаб берувчи ускуналар ишлаб туради. Шунингдек, фирма замонавий техниканинг ютуқларига асосланган янги тўқимачилик станоклари билан жиҳозланади.

Марғилон «Атлас» фирмаси қуриб битказилгач, хонатлас, адрасатлас, беқасам, Бухоро шойиси, маҳаллий газлама билан табиий шойилар ишлаб чиқара бошланади.

Ҳозир фирмада бир йилда 3,1 миллион метр атлас тўқилаётган бўлса, 1972—73 йилларда 13 миллион метр шойи ва атлас тўқилади.

Ўзбекистон маҳаллий саноатининг энг йирик корхоналаридан бири бўлиб қолажак бу фирмада 4 минг 400 киши ишлаши мўлжалланмоқда.

Фирма 6 гектар майдонни ишғол қилиб, унда ишлаб чиқариш корпусларидан ташқари 200 ўринли ошхона, 50 ўринли чойхона бўлади.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, 1969 йил институт инженер-техник ходимлари учун жуда серунум бўлди. Улар яратган лойиҳалар асосида Тошкентдаги Шота Руставели кўчасида 2-тикув фабрикаси тез суръатлар билан қурилмоқда. Лойиҳа бош инженери Ҳамид Раҳмонов раҳбарлигида яратилган лойиҳалар асосида Шеробод чўлларидаги 2-совхозда ва Сурхондарёда янги пахта заводлари қуриляпти.

Институт коллективи янги йилни янги режалар билан кутиб олди. Улар янги йилда Наманганда костюм матолари ишлаб чиқариш комбинати ҳамда йилига бир миллион саккиз юз минг квадрат метр шланг тўқиш қудратига эга комбинат лойиҳасини яратишни планлаштирдилар.

Халқимиз турмуш фаровонлигини бундан ҳам яхшилаш борасида лойиҳа институти инженер - техниклари ва барча ходимлари фидокорона меҳнат қилаверадилар.

Даврон РАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Давлат лойиҳа институтининг инженери.

ИЗЛАНИШЛАР ЙИЛИ

Азим шаҳримиздаги кўпгина илмий-тадқиқот институтларида хайрли 1969 йил серунум бўлди. Жумладан, рентгенология, радиология ва онкология илмий-текшириш институтида ҳам кўпгина янги ихтиролар яратилди.

Ҳозир институтда турли касалликларни аниқлайдиган янгидан-янги аппаратлар жумладан скеннер аппарати энг оғир хасталикларни аниқлайдиган, Иттифоқимизда биринчи марта қўлланаётган аппаратдир. Бу аппаратда илмий-текшириш ишларини олиб бораётган Ж. М. Абдурасулов ва Н. Қ. Муродхўжаев ўртоқлар «Радиоизотоп скеннированияси» деган ажойиб монография яратишди.

Шифокор олимларимиз халқ саломатлигини муҳофаза қилиш учун фидокорона меҳнат қиляптилар. Шу йил институтимизнинг ёш олими Каримжон Мавлонов қизғин изланишлардан кейин қон яратилишига ёрдам берадиган ва ўсма касалликларига қарши таъсир этадиган ферант деган янги шифобахш дори яратди

Янги, 1970 йилда коллективимиз янада баракали меҳнат қилади.

Жаҳонгир ҚОСИМОВ,
медицина фанлари кандидати.

ОСМОНДАГИ САВДО

Марказий универсаль магазин коллективи янги йилда харидорларга жуда яхши хизмат кўрсатмоқда. Янги йил арафасида коллектив осмонда... савдо уюштирди.

Ҳозир Тошкент — Москва, Самарқанд, Душанба ва бошқа рейсларда қатнаётган самолётларда ЦУМнинг филиал магазинлари ишлаб турибди.

Аҳил коллектив самолётда савдо қилишга пухта тайёргарлик кўрган ҳолда киришди. 50 га яқин стюардесса қисқа муддатли сотувчилик курсида ўқиб, иккинчи малакани эгаллашди. Улар ҳозир йўловчиларга яхши хизмат қилмоқдалар. Савдо моллари ҳам самолётда махсус жойда сақланяпти. Шуниси қувонарлики, бунда йўловчилар миллий буюмларни катта қизиқиш билан харид қиляптилар.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ЮБИЛЕЙГА ТАЙЁРГАРЛИК

ДАККА (Шарқий Покистон), (ТАСС). Даккадан унча узоқда бўлмаган саноат шаҳри Тонгида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги байрамини ўтказиш комитети тузилди. Комитет составига сиёсий партияларнинг вакиллари, ишчи, деҳқонлар, студентлар киритилди. Комитет Ленин асарларини ўрганиш юзасидан семинарлар ўтказиш, В. И. Ленин ҳаёти ва фаолиятига бағишланган фотовиставка очишга қарор қилди.

Жаҳон пролетариатининг доҳийси тўғрисидаги фильмлар намойишини ташкил этиш ва В. И. Ленин тўғрисида энг яхши очерклар конкурсини эълон қилишга қарор берилди.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ.

Суратда: Карл Маркс номидаги Лейпциг университетининг юрак касалликлари хирургияси институтида. Бу янги ўқув юрти яқинда ташкил этилишига қарамай, бу ерда кўпгина ноёб хирургия операциялари муваффақият билан ўтказилди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ДЕНГИЗ ФЛОТИ

ПРАГА. Чехословакия денгиз савдо флоти янги жуда кўп тонналı юк кўтарадиган кемалар билан тўлдирилди. Яқинда Польшадаги Шецин кемасозлик заводида қурилган олти минг тонна юк кўтарадиган янги денгиз кемасида Чехословакия давлат байроғи ҳилпирай бошлади.

Денгиз соҳилларидан бир неча юз километр олисдаги социалистик Чехословакия ўз денгиз флотини социалистик мамлакатларнинг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасидаги ҳамкорлиги туфайли ривожлантирмоқда. Чехословакия Социалистик Республикаси савдо флотининг умумий юк кўтариш ҳажми 150 минг тоннадан ошиқ бўлган ўндан ортиқ океан кемалари бор. Республика жаҳондаги қарийб 130 давлат билан ташқи савдо алоқаларини боғлаб турибди, Чехословакия кемалари ҳар йили қарийб бир миллион тонна юк ташийди. Чехословакия кемаларининг асосий базалари Совет Иттифоқи, ГДР, Польша, Болгария ва Румыния портларидир.

76 ЙИЛ МОБАЙНИДА БУНАҚАСИ БЎЛМАГАН

БЕРЛИН. (ТАСС). Ҳозир Германия Демократик Республикасида декабрь кунларида шундай совуқ бўлмоқдаки, 1893 йилдан буён бунақаси кўрилмаган эди. Айрим районларда совуқ 20—30 даражага етмоқда.

Республика аҳолиси халқ хўжалиги барча соҳаларининг узлуксиз ишлашини таъминлаш учун бор кучи билан интилмоқда.

Социализм мамлакатларида

170 МИНГ УЙ ТЎЙИ

БЕЛГРАД. Югославия бинокорлари 1969 йилда катта ютуқларга эришдилар 170 мингдан ортиқ киши янги ҳозирги замон шинам квартираларига кўчиб кирдилар. Югославия Социалистик Федератив Республикасининг шаҳар ва қишлоқларида янги уй-жой кварталлари билан бирга янги-янги жамоат бинолари, магазинлар, болалар боқчалари, кинотеатрлар қад кўтармоқда. Қарийб 100 минг киши истиқомат қилаётган янги Белграддан ташқари янги Травник, янги Зеница сингари бошқа шаҳарлар қад кўтарди.

АВТОБУС ЧИҚАРИШ КЎПАЙМОҚДА

БУДАПЕШТ. Венгрияда янги саноат корхонаси — Будапештдаги «Икарус» автобус заводининг Секешфехервар филиали кучга тўлиб, ишлаб чиқаришни кенгайтирмоқда. Корхонанинг каттагина қисми ҳали қурилмоқда. Лекин завод дарвозасидан мамлакат йўлларига ҳар куни ўнлаб шинам автобуслар чиқиб турибди. Завод 1970 йилда 2500 тача автобус чиқариши керак.

Автомобильсозлик — Венгрия саноатининг энг тез ривожланиб келаётган тармоқларидан биридир. 1970 йилда мамлакатда 7 мингга қадар автобус ишлаб чиқарилади.

Машиналарнинг кўпчилиги социалистик мамлакатларга етказиб берилади. Совет Иттифоқи ана шу машиналарни энг кўп сотиб оладиган харидордир.

«ОЙ ЕРИ» ЖОНЛАНМОҚДА

Ғоят катта кратер. Чуқур дара билан кесилган ясси тоғ. Яна кратер. Ялонғоч ерда на бирон бута, на майса кўринмайди. Айтгандай бу гоҳ кулранг, гоҳида қизил рангдаги ўлик жинс қатламини тупроқ деб аташ ҳам қийин. Гап бораётган бу районни Шимолий Чехияда «Ой области» деб бежиз аташмайди. Лекин бу номга лирик маъно берилган эмас.

Шимолий Чехия кўмир ҳавзаси Усти-Лабойдан Каданягача қарийб 70 километр масофага чўзилиб кетган. 700 квадрат километрдан кўпроқ майдондаги тупроқнинг чуқур бўлмаган қатламида кулранг кўмирнинг қудратли қатлами ётибди. Кон, чуқур карьерлар, ТЭЦ, химия заводлари бу санот ўлкасининг қиёфасини белгилайди.

Бу ердаги Залужи, Мост ва бошқа кўпгина шаҳар ҳамда қишлоқлар одамлар юзага келтирган баланд тепаликлар билан қуршалган. Экскаваторлар ўтган йилнинг ўзидагина 99 миллион кубометр ерни кўчирдилар. Шу вақтнинг ўзида 400 гектар экинзор, дарахтзор ва яйлов ер юзидан йўқолди. Ерга етказилган бу жароҳатларни кўриб ачинасан киши...

Хўш бўлмаса кўмир чиқаришни тўхтатиш ва корхоналарни ёпиб қўйиш керакми? Бу мақсадга мувофиқ эмас, албатта. Бўладиган муқаррар зарарлар билан келишиб, табиатдан унинг бойликларини олавериш давом эттираверилса бўлмайдими? Бу ҳам мумкин эмас.

Социалистик Чехословакия кишилари ўз ерларини — кўкариб ётган экинзорлар ва яйловларни ҳам, мана бу жонсиз ерларни ҳам яхши кўрадилар. Улар ҳал қилиб бўлмайдигандек кўринган масаланинг ҳал қилиш йўлини топишди. «Ой ери»нинг яшил қопламини тирилтиришга киришдилар.

«Биласизми, бу ерга кўникиш учун унда туғилиш керак. Кўникқандан кейин эса бу ерда яшаш мумкин бўлиши учун лозим бўлган ҳамма нарсани қилишга бўлган қатъий хоҳиш сезасан» деди «Рекультивация» деб аталган корхона раҳбари инженер В. Трефни. У ва унинг ходимлари жонсиз бўлиб кўринаётган бу ерларни янгидан нафас оладиган ва ҳосил берадиган қилиш учун тинимсиз кураш олиб бормоқдалар. «Рекультивация» коллективи ҳозирданоқ ҳар йили, ағдариб ташлаб жонсизлантирилган 400 гектаргача ерни кўкаламзорлаштиришга қодир. Шимолий Чехияга унинг далалари, боғлари, ўрмончалари, қайтариляпти. Кратерлар тагидаги ҳаётсиз кўлмаклар балиқ боқиладиган кўлларга айлантирилмоқда. Теплиц районининг ўзидагина яна 8 та йирик ҳовуз юзага келтирилади.

Бу табиат учун табиат билан чинакам жанг қилишдир. Қийинчиликлар ёлғиз жонсиз ернинг унумсизлигидагина эмас. Атрофдаги заводларнинг мўрилари тутун билан бирга ҳар йили минглаб тонна сульфид газ чиқаради. Ўсимликлар эса уни кишига нисбатан беш марта кўпроқ сезаркан.

Демак, бу қатламни биринчи экин экишга тайёрлаш, унумдор тупроқ солишгина эмас, балки чидамли ва тез ўсадиган ўсимликларни ҳам танлаш керак. Бу ўринда кишиларга кутилмаганда зирк дарахти иш берди. Ҳа, сифати паст, оддий зирк дарахти. Холбуки, ҳар бир ўрмончи одатда бу дарахтдан қутилишни истайди. Бу ерда у ўзини тутиб турмоқда, яшнамоқда. Унинг ёнидаги терак, қора смородина, шумтол дарахти ҳам бу ер шароитида ўзини яхши ҳис этяпти. Ўтқазилган кўчатлар яна беш-саккиз йиллардан кейин кичкина дарахтзорларга айланади.

«Рекультиватор»чилар бошқа майдонларда ҳозирданоқ сули ва маккажўхори экмоқдалар. Ҳозирча ҳосил олиш учун эмас, балки тупроқнинг биринчи юпқа қатламини мустаҳкамлаш учун экадилар. Дастлабки яшил «қоплама» ҳали мустаҳкам эмас. Бироқ у ҳозирданоқ ўзига сув тўплаяпти, ҳавони кислородга тўйдиряпти, шамол пайтида чанг кўтарилишига йўл қўймаяпти.

Инженер Трефни қўл остидаги кишиларининг планлари катта. Литвинов, Золужи, Мост, Духов шаҳарлари бу ерда илгари мавжуд бўлган мевазор боғлардан қолишмайдиган боғларга эга бўлиши керак. Мана, Мост шаҳри чеккаларида янги кўчатзорларга яқин ерда кузда келгуси мевазор боғнинг биринчи гектарлари барпо этилди. Бу боғ райондаги энг йирик боғларнинг бири бўлади, унинг майдони 270 гектар.

«Ой ери» жонланяпти.

М. ПУЧКОВСКИЙ,
АПН мухбири.
Прага.

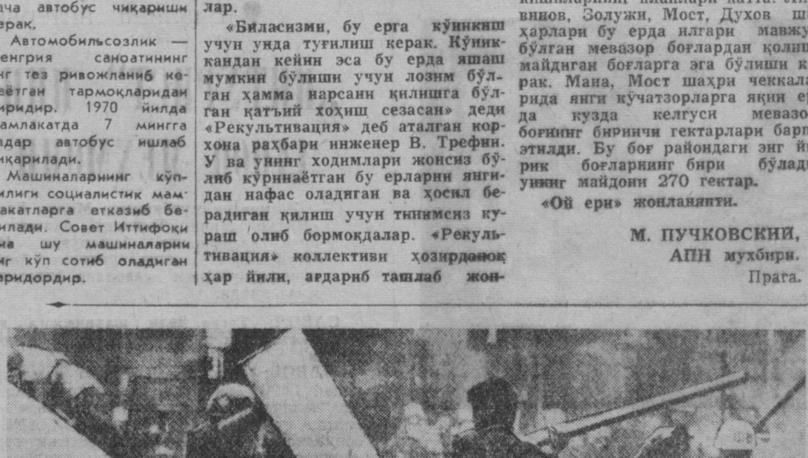

Японияда Америка ҳарбий базаларини Япония территориясига жойлаштиришга ҳамда Япон—Америка «хавфсизлик шартномаси»га қарши ҳаракат кенгаймоқда.

Суратда: студентлар Токиодаги намойишида полицияга қаршилик кўрсатмоқдалар.

«ТАЙМС» — АПН фотоси.

Юсуфжон ҲАМДАМ

ЮРАК ТАБРИГИ

Ҳар ким ўз шаҳрида қўйган эсдалик:
Ё дарахт, ё фарзанд, кўприк, ё мисра,
Ё қўшиқ, ё дори, мактаб, соқчилик,
Хулоса, дунёда бирон яхшилик...
Мақсуд ШАЙХЗОДА.

Тошкент тонготари, янги йил тонги,
Шоир нафасидай мавжда отади.
Бу ердан келаркан ҳаёт оҳанги,
Тўлин ой хайр деб аста ботади.
Бу қуёш элида офтоб саломи,
Янги йил саломи, айём муборак,
Юракдан тошади дўстлик каломи,
Янги йил шодликдан беради дарак.
Янгича Тошкентдан чиқариб овоз,
Советлар шарқидан қутлуғ айтамиз,
Ҳаёт бўстонида этгандай парвоз.
Йўлимиз бахт йўли, улуғ — айтамиз,
Айтамиз эртанинг улуғ режасин,
Баланд қадли қатор бинолар каби,
Шаҳримиз жаҳонда яна яшнасин
Бу эрур кўнгилнинг сидқи талаби.
Ўтган йил ва йиллар сувлардай оқиб
Бизга хайр дея кетиб қолдилар.
Йилнома бетига мазмун-ла боқиб,
Халқим янги шараф, шонлар олдилар.
Пахта ватанида, улуғ саноат
Юзлаб заводларнинг дуди анқийди,
Минглаб машиналар инсонга қанот,
Бу ердан ҳар бир дўст нон-туз татийди.
Шайхзода айтгандай яхшилик қилмоқ,
Дўстлар даврасида қадимий одат.
Инсоннинг қадрини чинакам билмоқ,
Эрта умидидан иқбол, саодат.
Бу йил, бу янги йил, бу бахтлар йили,
Лениннинг юз йили, тўю-тантана
Бу йилга туташдир жаҳоннинг дили,
Доҳийга юракдан ташаккур яна.
Йилларни мазмунга ҳар тўлганида,
Ленин нафаси келиб туради.
Ҳаётга чақалоқ туғилганида,
Кичкина юраги жўшиб уради.
Ўҳ-ҳо, айтаберсам сўзлар тўлқини,
Дарёдай тошади, меҳрим ошади.
Зарварақ китобдай йиллар якуни,
Халқим ўтган йилда мағрур яшади.
Довонлар ошолдик, ошамиз довон,
Қадаҳ кўтарингиз инсон бахтига,
Бу элда кутамиз ҳар куни меҳмон.
Офарин Москва—халқ пойтахтига!
Қадаҳ кўтарингиз, кам бўлманг тун-кун,
Сафларда ҳамжиҳат, дадил бўлингиз,
Ёшлик тўйларида келинлар гулгун.
Худди бахт косадай тўлинг, тўлингиз!

Ҳамза номидаги Академик театрда «Олтинчи июль» спектакли зўр муваффақият билан қўйилмоқда.

СУРАТДА: В. И. Ленин ролида — Ўзбекистон ССР халқ артисти З. Муҳаммаджонов, Н. И. Подвойский ролида — артист М. Орипов.

● *Билиб қўйган яхши*

БИР СУТКАЛИК ЎЗГАРИШ

Вазни ўртача (70 килограмм атрофида) бўлган одам организмида бир сутка мобайнида қандай ўзгаришлар рўй бериши мумкин? Бу савол кўпчиликни қизиқтирса керак.

Юқорида айтилган оғирликка эга бўлган киши организмида тўрт юз эллик миллиард қизил қон, 22—30 миллиардгача оқ қон таначалари ҳамда 430 миллиардгача қон пластинкалари мавжуд бўлиб, улар дамба-дам нобуд бўлиб, янгиланиб туради.

Инсон учун мотор хизматини ўтайдиган юрак қон айланишининг катта ва кичик айланаларида ўн мингдан ўн етти минг литргача қонни ҳайдаб бериб туради. Киши гавдаси оғирлигининг бешдан бир қисмдан кўпроғини лимфа (тўқима суюқлиги) веноз системаси ташкил этади.

Юракдаги бўлинма ва қопчиқлар мутахассисларнинг ҳисобларига қараганда, 86500 га яқин қисқаради, турли овқат ва ичимлик билан тановул қилинган икки ярим литр сув турли йўллар билан қонга сўрилади, шунингдек ҳазм ширалари орқали 5—7,2 литргача суюқликлар қонга ўтиши аниқланган.

Киши танасида 130 граммга яқин оқсил моддаси, етмиш граммдан ортиқ ёғ, 450 грамм углевод парчаланиб, уч минг калориядан зиёдроқ энергия ишлаб беради.

Олимларнинг синчковлик билан текшириб кўришларига қараганда киши 23040 марта нафас олади ва нафас чиқаради.

Ҳаво насоси хизматини ўтаган ўпкада салкам ярим литрга яқин сув буғ бўлиб учиб кетади. Терлаш натижасида танадан етти юз граммгача сув чиқиб кетади. Тери қатламларида 15 граммдан 20 граммгача ёғ ҳосил бўлиши мумкин.

● ИНСТИТУТ ЛАБОРАТОРИЯСИДА

Чидамли шойилар

Турмушимиз равнақ топган сари аъло сифатли кийим-кечакларга эҳтиёжимиз ортиб бормоқда. Ана шу эҳтиёжларни қондириш учун кимёгар олимларимиз ҳар хил полимерлардан синтез йўли билан янги-янги толалар яратишяпти. Бу толалардан пухта ва чидамли шойилар тўқилади. Қуйида Тошкентдаги пахта целлюлозасининг химия ва технологияси илмий-текшириш институти олимлари яратган янги ихтиролар билан танишасиз.

◆ Химия фанлари доктори Ботир Ойхўжаев раҳбарлигида ацетат шойи толасининг хусусиятларини яхшилаш, яъни толанинг чидамлилигини ошириш бўйича олимлар кўп йиллик илмий-тадқиқот ишлари олиб бордилар. Натижада, кўпгина ацетатнинг аралашма мураккаб эфирлари олинди. Бу эфирлар ёрдамида шойи толаларининг чидамлилиги бир неча бор ортди.

◆ Олим Фарҳод Аҳмедов триацетат плёнкаси ва толасининг мустаҳкамлигини сақлаган ҳолда, уларнинг эгилувчанлигини яна 2,5—3 баравар оширишга муваффақ бўлди. Бунинг учун плёнка ва шойи толаси 220 градус иссиқликда ярим соат тутиб турилди. Натижада, плёнка ва шойи толасида физик ва кимёвий ўзгаришлар бўлиб, уларнинг эгилувчанлиги яхшиланди.

◆ Аспирант Ф. Исмоилов шойи толасини ориентация қилиш (қўшимча равишда чўзиш) натижасида унинг маҳкамлигини икки баравар оширишга муяссар бўлди.

◆ Шу кунларда институт лабораторияси ходимлари ацетат толасидан олинган турли материалларнинг сифатли бўлишига алоҳида эътибор беришмоқда. Ацетат толасидан тайёрланган кийим-кечакларнинг қулай ва чидамли бўлишида улар янги йилда янги-янги ихтиролар яратадилар.

С. КАМОЛОВ,
химия фанлари кандидати.

Қишда чўмилиш шинавандалари — Ленинград электротехника алоқа институтининг бешинчи курс студенти Валерий Хаздан ва музика ўқитувчиси Виктория Богдановаларнинг никоҳ маросими одатдагидан бошқача бўлди. Куёв ва келин никоҳ саройига боришдан олдин муздай Нева дарёсидан сузиб ўтдилар.

СУРАТДА: В. Хаздан ва В. Богдановалар.

Ҳар тўғрида

ҲАВОДА КИНОТЕАТР

Уч минг ўринга эга бўлган кенг экранли кинотеатрни қуриш ҳазилакам гап эмас. Шунингдек, унча катта бўлмаган шаҳарларда бу кино зали биринчи кунларда томошабинлар билан тўлади. Кейинчалик эса кўпчилик одамлар кинога келмай қўяди. Францияда кенг экранли кўчма кинотеатрни лойиҳалаганда шундай фикрга келинди. Ниҳоят нейлонли қобиқни тўлдирувчи ҳаводан фойдаланиладиган бўлишди. Бундай кинотеатрни қуриш учун кўтарма кран ҳам керак эмас. «Қурилиш материали» бўлган нейлонли қобиқ компрессорлар ёрдамида ҳаво билан тўлдирилади. Бўйи 64 метр, эни 44 метр ва баландлиги олти қаватли уй билан баравар бўлган томоша зали ана шундай яратилади. Кейин майдони 450 квадрат метр бўлган экран ўрнатилади.

● *Табиат оламида*

Уйдаги илонлар

ИККИ метрлик гюрза илони одам елкасида ўрмалаб боряпти.

— Уни қўлингиз билан ушлашингиз мумкин... — дейди бу одам менга.

Мен ҳатто пихини ёрган морбозлар ҳам бу «ўлим худоси»га — ер юзидаги энг заҳарли илонга эҳтиёткорлик билан муомала қилишганини айтиб, ўзимни илондан нари тортдим.

— Уни силасангиз ҳам бўлади, у одамга ёмонлик қилмайди...

Бу киши афсунгар ёки морбоз эмас. У Қирғизистон университети физкультура факультетининг собиқ ўқитувчиси, пенсионер Василько Васильевич Озаровскийдир...

У яшайдиган уй хонасининг ярми китобларга тўла, қолган ярмида эса каттакон террариум қўйилган. Озаровский бутун ҳаёти давомида тўплаган гюрзалар, шарқ бўғма илонлари, сув илонлар, калтакесаксимон заҳарли илонлар. Бразилияда учрайдиган циклаграссалар (Бразилияда бу илон сурукуку допанбанасе номи билан аталади), Амур илонлари, заҳарли қора илонлар, чипор илонлар... ана шу террариумга қўйилган.

— Айтингчи, сизни илон чаққанми?

— Ҳа, бир марта чаққан эди. Ўшанда жинжак поясига ўралиб ётган қора илонни қўлга туширгандим... Аммо, илоннинг чақиб олишига ўзим айбдорман. Чунки, илон ўзини ҳимоя қилди-да.

— Сизнинг илонлар билан бунақа муносабатда бўлишингизга хотинингиз ва болаларингиз қандай қарашади?

— Бу ишда улар менинг яқин ёрдамчиларим.

— Қўшниларингизчи?

— Ўрганиб кетишди. Уларнинг болалари илонлар билан ўйнашади. Чунки, илонларни тез-тез ҳовлига олиб чиқиб тураман. Тўғри, болаларнинг фақат чипор илонлари билан ўйнашига йўл қўяман.

Қайтишга тайёрланаётганимда Василько Васильевич менга кўзини қисиб, афтидан муҳим нарсани кўрсатмоқчи бўлгандек, террариумнинг энг яширин жойига бошлади. Мен бу ерда Озаровский уй шароитида урчитган бир неча гюрза илонларини кўрдим... Ўтган йилнинг кузида у ўзи Мурғобдан келтирган икки илонни жуфтлаштирди. Январга келиб тухумдан илон чиқди. Бу жуда кам учрайдиган ҳодиса. Аммо, «янги туғилганлар»ни тирик сақлаб қолиш бундан мушкулроқ бўлди... Озаровский уларни кварц нури билан даволади, ойлик маошининг деярли ярмини калтакесаклар сотиб олишга сарфлади. Бахтга қарши гюрза илони болалари фақат калтакесакларни ейишарди. Қиш эса бу жойларда камдан-кам учрайдиган даражада қаттиқ келган эди.

Гюрза болалари тирик қолишди. Шунинг учун ҳам Озаровскийнинг номи тез орада машҳур бўлиб кетди. Москвадан, Тошкентдан, Ленинграддан, Новосибирскдан унга олимлар ва натуралистлар қуйидагича хат ёзишди: «Бунга қандай йўл билан эришдингиз..?»

Фан нуқтаи назаридан олиб қараганда, пенсионер Василько Васильевич Озаровский мураккаб тажриба ўтказди. Унинг бу тажрибаси Ер юзидаги энг сиоли, медицина учун энг керакли илонларни кўпайтиришга қаратилгандир.

А. ДЕРГАЧЕВ
«Комсомольская правда»дан.

АЖОЙИБОТЛАР

МАНА БУ —СУРЪАТ

Қадим замонда кемалар қуришнинг жуда тезкор усуллари қўлланилган эди. Фактлар шундан гувоҳлик беради. Сицилия шоҳи Герон I нинг буйруғига биноан (эрамизгача бўлган 478-467 йиллар) 45 кун давомида 200 дан ортиқ кема сувга туширилган.

АМОРТИЗАТОРЛАР УСТИДАГИ МАКТАБЛАР

Зилзиладан зарар кўрган Скопле шаҳрида ғалати мактаб бинолари қад кўтарди. Қурилиш жараёнида бино пойдеворига ёғоч ғўлалар қўйилди. Мактаб қурилиши тугаганда домкратлар билан кўтариб, ғўлаларни тортиб олдилар ва бунинг ўрнига қалинлиги 35 сантиметрли 54 та резина тагликлар қўйилди.

Мутахассисларнинг мўлжаллашича, ер қимирласа, мактаб деворлари ҳатто ёрилмас экан.

(Югославия).

БЎШ вақтимиз қолди дегунча Нафиса иккимиз мактабимиздан унча узоқ бўлмаган ташландиқ боққа югурар эдик. Кўчасидан одам кам ўтадиган эгасиз бу боғ бизнинг севимли оромгоҳимиз эди. Унда кўзга ташланадиган нарса — қийшайган уй, эски ҳовуз, четлари уваланиб тушиб кетган хароба супа-ю, илдизлари шу супанинг остига шох отиб кетган ток эди. Токка ҳеч ким қарамас, ўзи мева қилиб ўзи барг тўкар, қишда ҳам кўмилмай қолиб кетаверар эди. Қиш бўйи ёмғир остида ивиб чиқса ҳамки, совуқ урмас, баҳорга келиб яна барг ёзар, шўра тугар эди. Ёз охирларига бориб узуми пишар, аммо узумни асосан чумчуқ-чуғурчуқлару, мен билан Нафисагина ер эдик, холос. Йўловчиларнинг унга кўзи тушмас, тушганда ҳам айвони бузилиб, ҳаммаёғи хас-чўпга тўлиб кетган бу ташландиқ ҳовлига киришни ўзларига эп кўрмас эдилар. Ҳамманинг назаридан қолган бу ҳовли эса Нафиса билан мен учун ҳар қандай серҳашам уйдан ҳам афзал эди. Нафиса билан туянинг ўркачидек эгри-бугри девордан сакраб боққа тушар эдик. Боққа етгунча худди аразлашган одамлардек кўчада ҳар биримиз алоҳида-алоҳида келган бўлсак, девордан ошиб тушгач то супагача қўл ушлашиб борар эдик. Очиғини айтганда Нафиса билан боққа келишимизда менга қувонч бағишлайдиган нарсалардан бири ҳам супагача унинг қўлидан ушлаб боришу, девордан сакраётганда белидан кўтариб пастга тушириб қўйиш эди.

Кейин аста-секин юриб супага чиқар эдик. Ток супадан анча баланд бўлиб бўйим етмас эди. Аммо тўйгунимизча узум емай ҳеч қаёққа кетмас эдик.

Нафиса кўйлагининг этагини ёзиб турар, мен эса қаламтарошимни очардим-да юқорига сакраб узумнинг бандини қирқиб юборар эдим. Узум Нафисанинг этагига бориб тушар, баъзан мўлжалга тушмай супага сочилиб кетар эди. Шундай пайтларда Нафиса қўнғироқдек товуши билан шарақлаб кулиб юборар, унинг кулгиси билан ҳувиллаб ётган боғ жонланиб кетгандек бўлар эди. Бир ёқ томонга қийшайиб, қамишлари титилиб, босиб тушай-босиб тушай деб турган уй ҳам, эгри-бугри деворлар ҳам, ҳовлининг ўртасидаги четлари ўпирилиб, ичида ўт-ўланлар ўсиб ёввойи ҳолга келиб қолган сувсиз ҳовуз ҳам кўзимизга файзли кўриниб кетар, ҳолбуки бошқа пайтлар менинг бир ўзим бу ерга келишга чўчир эдим.

Нафиса кула-кула ердан ғужумларни териб этагига солар, кейин уларни шундоққина супа ёнида жилдираб оқаётган ариқ сувида ювиб келар эди. Кейин чўкка тушиб олиб узум ер эдик. Нафиса этагидаги узумлардан биттасини ўзининг оғзига, иккинчисини менинг оғзимга тутқазар эди. Шу тариқа ҳамма узумларни еб тугатар эдик. Узум ўйгудек аччиқ, ғўр бўлар, аммо бир вақтнинг ўзида мен учун дунёдаги энг ширин нарса ҳам Нафисанинг бармоқларидан олиб еаётган ана шу узум бўлар эди. Нафиса охирги узум ғужумини оғзимга солиши билан секин, оғритмайдиган қилиб унинг бармоқларини тишлаб олар ва қўйиб юбормас эдим.

Гарчи уни бу тахлитда эркалашим, қўлларини юзимга босишим, китобдаги қаҳрамонлардек унинг панжалари орасидан қараб «севгилим, ёқимтойим» дейишларим унга ёқаётганини

сезиб турсам ҳам, аммо негадир бундай пайтларда у кулмас эди. Аксинча ғамгин ва хафа бўлиб қолар, юзини ё четга ўгирар, ё қўллари билан беркитиб олар, негадир йиғлаб юборишдан ўзини зўрға тутиб турар эди. Мен унинг бу аҳволини кўриб ҳайрон бўлардим. Уни кулдиргим келарди: оппоқ, думалоқ юзига кулги югурганда у жуда чиройли бўлиб кетар, ингичка қошлари юқорига кўтарилиб, узун киприклари орасидан чақнаб турган кўзлари катта-катта очилиб кетар эди. Унга ўзимни кўрсатиш учун не қилиқлар қилмасдим: супада бошим билан тикка тураман дердим-да, шалоплаб ариққа йиқилиб тушар эдим. Сўрининг турникка ўхшаган поясида қўлим билан кўтарилаётганимда поя синиб кетиб яна шалаббо бўлар эдим. Шундай пайтларда Нафиса қотиб-қотиб кулар эди.

Албатта биз бу ерга доимо дарсни баҳона қилиб келар эдик, ҳатто Нафисанинг ўзи ҳам боққа келиш олдидан «бориб фақат дарс тайёрлаймиз» дер эди-ю, аммо бу ерда дарс қулоққа кирармиди? Кетиш олдидан Нафиса муғомбирлик қилиб «сира ҳам дарс тайёрлай олмадик-а» деб қўяр эди.

Эҳ, Нафисани бу ерда ёлғиз кўриш қанча завқ-шавқ бағишларди менга. Гоҳ шамол унинг атлас кўйлагини белига ўраб ташлар, гоҳ этаклари кўтарилиб кетиб оппоқ оёқлари очилиб қоларди, шундай пайтларда мен Нафиса уялмасин учун бошимни четга буриб ўзимни кўрмаганга олардим, у бўлса уялганидан қип-қизариб шошиб-пишиб этагини пастга тортар эди.

Бизга кўпчиликнинг ҳаваси келар, аммо кўролмайдиган ҳасадгўйлар ҳам йўқ эмасди. Улар ё мени яхши кўриб қолган қизлар, ё Нафисага хушомадгўйлик қилиб уни мендан ажратолмай юрган синфимиздаги ва қўшни синфлардаги болалар эди.

Аммо уларнинг ҳасади кўпчиликнинг бизга бўлган ҳурмати, меҳри остида кўмилиб кетар эди. Биз эса бунга парво ҳам қилмас, ким бизга ҳасад қиляпти, ким бизнинг тўғримизда ўзича бичиб-тўқияпти, бу билан ишимиз бўлмас, фақат бизга ҳавас ва хайрихоҳлик билан қараётганларга зимдан миннатдорчилик билдириб юраверар эдик. Аммо бизнинг келажак ҳақида, бахт, ҳақида хаёл суриш, гаплашиш учун ҳадеб бу ерга келаверишимиз кўпчиликни шубҳага солди. Одамлар энди бизга илгаригидек ишонч ва меҳр билан қарамай қўйдилар. Бу эса орқамиздан тош отиб юрганларнинг жонига оро кирди. Улар мени, айниқса Нафисани қаттиқ изтиробга солиб қўйишди.

Ўнинчи синфни битиргач, Нафисани уйдан чиқармай қўйишгани айниқса ёмон бўлди. Ҳатто орқаваротдан Нафисага совчи келаётган эмиш деган гап-сўз ҳам тарқалди. Менинг бу гапга ишонгим келмасди. Аммо дарҳақиқат, орадан кўп ўтмай бу хабар рост бўлиб чиқди. Шундан кейин мен ўзимни қўярга жой тополмай қолдим. Бу менга жуда оғир ботди., ҳатто ҳақорат бўлиб туюлди. Шу ўринда катта хато қилиб қўйдим. Нафисани ҳимоя қилиш ўрнига аразлаб юрдим.

Армияга кетиш олдидан Нафиса иккимизнинг севимли оромгоҳимиз бўлган шу боққа келиб уни кутдим. Албатта учи шу орада кутаётганимдан Нафиса бехабар эди, аммо зора ўзи сезиб келиб қолса деган умид мени шу ерга олиб келган эди. Негаки, илгарилари кўпинча уни соғиниб шу ерга келганимда у ҳам худди кўнглимдагини сезгандек орқамдан етиб келарди. Шундай пайтларда суюниб кетардим.

Ўша куни қалин қор ёғди. Бу биринчи қор эди. Ўша супада, ўша ток остида Нафисани уч соатдан ортиқ кутдим. Келмади. Ким билади, балки кутганимни сезгандир, аммо иложини қилиб келолмагандир.

Армиядан қайтиб келган куним Нафисани қўлида чақалоқ билан кўриб титраб кетдим. Биз бир оғиз ҳам сўзлашмадик, ҳатто саломлашмадик ҳам, аммо бир-биримизга тикилиб қолган бир неча дақиқалик сукут ичидаёқ «гапиришиб» бўлган эдик. Нафисанинг юзида икки томчи ёш ялтирарди, кейин ёшини яшириш учун бўлса керак, тескари ўгирилиб юриб кетди. Мен ҳам индамай йўлимга кетавердим.

Шундан сўнг Нафиса билан орамизда бўлиб ўтган воқеалар эсимга келаверди. Кўтариб девордан тушириб қўйишларим, қўл ушлашиб супа олдигача юриб боришимиз, оғзимга узум солганда бармоғини оғритмай тишлаб туришим, ҳатто бир марта юзидан ўпиб олганим, ҳаммаси, ҳаммаси ёдимга тушаверди.

Ўша дамлар ҳаётимдаги энг ширин, энг гўзал дамлар эканини, энди унинг ҳеч қачон қайтиб келмаслигини ўйлаб кетдиму, бирдан бахтли кунларимнинг гувоҳи бўлган ўша боғни, ўша супа билан ўша токни кўргим келди.

Нариги кўчадан айланиб ўтдим-да, девор ошиб ҳувиллаб ётган боққа тушдим. Боғ ҳали ҳам ўша-ўша, ўзгармабди; бундан икки йил аввал босиб тушай-босиб тушай деб турган уй ҳозир ҳам ўша аҳволда турибди.

Илгарилари вайрона айвон ичига киришдан қўрқар эдим, негаки у босиб тушиши мумкин эди. Шунингдек вайрона ҳовуз яқинига ҳам бормасдим, чунки унинг четлари ёрилиб омонатгина турар, қирғоғига оёқ босишинг билан ўпирилиб кетиши мумкин эди. Энди эса қалбим ҳам худди ана шу айвон ва ҳовуздек вайрон бўлгач менинг уларга раҳмим келди. Негаки бу уй қаддини расо тутиб бағрида одамлар яшаши ҳам, ҳовуз тиниқ сувга лиммо-лим тўлиб туриши ҳам, боғда қушлар тинимсиз сайраб киши қалбини ҳушнуд қилиши ҳам мумкин эди. Ҳа, боғ қандай гўзал бўларди ўшанда!

Дарвоқе шу вақтгача қиш келганда ҳам бирон марта бўлсин, кўмилмаган токнинг ориқча шохларини бу йил кимдир кесиб кўмиб қўйибди.

Армияга кетаётган куним қор ёққан эди. Бу ўша йилги биринчи қор эди. Бугун, армиядан қайтиб келган кунимда ҳам қор ёғди. Бу биринчи қор ток билан супани оппоқ кафанга ўрабди. Бир вақтлар бир-бирининг пинжига кириб яшаган ток билан супа ўрнида гўё иккита қабр пайдо бўлибди.

Комил КАРИМОВ.

КАМПИРНИНГ ҲАСРАТИ

Ал Замонийга кампир қўшниси ҳасрат қилиб қолди:

— Болам, Замонийхон, бу дейман ўзбекча калишни қаердан топсам бўлади, а? Ҳамма магазинларни қараб тополмадим-ку.

Ал Замоний бошини қашиб, жавоб берибди:

— Эй, бувижон-э, калиш деган нарсани келиб-келиб кузда қидирасизми?

— Қачон қидирай болам?

— Қалишни баҳордан қидира бошласангиз, қиш ўтганда топиб оласиз.

Мирвали АЪЗАМОВ.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Зокир Иноғомов яратган бадиий полотноларда кўп қиррали ҳаётимиз эпизодлари бадиий маҳорат билан акс эттирилган.

СУРАТДА: З. Иноғомовнинг «Кабобпаз» расми.

РАССОМ ТАБАССУМИ

Сўзсиз сурат.

— Ҳаддингдан ошма шалпангқулоқ. Ғилай бўлиб қолибсан, уйингга кет.

Эзма аёл:
— Эшитдингизми...

Сўзсиз сурат.

А. Ҳолиқов
расмлари.

Аҳмад Содиқ

Хоин

(ҲИКОЯ).

Бироқ ўйлай бошладим: қандай қилиб у ўша малларанг сочли қизга (агар қиз унинг учун азиз бўлган бўлса) шунча маккорлик ва алдов билан ишқий мактублар ёзди экан? Қандай қилиб унинг учун шеърлар ёзиб берган? Наҳотки, шу рангпар, қайсар қиёфаси унинг виждонини азобга солмаётган бўлса?

Зевар индамай ўтирарди.

— Демак, — сўради у сўнгги чорани қўллаб кўришга қарор қилиб, — сиз Маҳмуд Жамолий билан ўша душанба куни яширин бошпана тўғрисида гапиришиб олганингизга иқрорсиза?

Қиз унинг сўзини бўлмади. У гапириб бўлгач, иккала оёғини ерга қўйди, қаддини ростлаб сўзлади. Раҳматий ёзишга шайланди.

— Мен айтдим-у: мени қийнашни бас қилмас эканлар, сиз на ижобий, на салбий жавоб оласиз.

Раҳматий ўзини тутолмай, авторучкани стол устига улоқтириб, жаҳл билан сўради:

— Шуми?

Зевар бош чайқади.

— Марҳамат, — деб гапни шартта кесди у ва соқчиларга мурожаат қилди: «Олиб чиқинг! Суд биносида кутиб туринглар, керак бўлиб қоларсизлар.

Хонадан чиқа туриб, қиз менга қаради, сўнгра нигоҳини яна қуёш нури жилваланаётган шипга қадади. У соқчининг олдига тушиб, бамайлихотир ва ўйчан борар эди.

Раҳматий чуқур хўрсиниб, стул суянчиғига орқасини берди.

— Мени кечирасан Аҳмад, — деди у ҳорғин оҳангда, — бу йигит бизни узоқ ушламайди.

У қўнғироқ чалди ва бир дақиқа ўтар-ўтмас соқчи пайдо бўлди.

— Менга қара, — деб сўрадим мен ундан, — ҳалиги қиз яна келиши керакми?

Менинг саволимга жавоб бермай Раҳматий Маҳмудни олиб келишни буюрди. Сўнгра у мен томон ўгирилиб, негадир кулиб жавоб берди:

— Ҳа, яна келади.

Мен Маҳмуд кириб, стол олдида турганини сезмай қолдим. Қулоқларим остида ҳамон Зеварнинг оёқ товушлари жаранглар эди. Бу ўшамикан? Мен иккиланиб Раҳматийга қарадим, аммо жавоб ололмадим. Сўнгра яна синчиклаб Маҳмудни кўздан кечирдим.

У олдимизда турарди. Соқоли ўсган, икки юзи сўлиб қолипти. Юзи ва сочлари ифлос. У рангпар ва беморга ўхшарди. Маҳмуд қўлларини қорнида қовуштириб бош эгиб турарди. Кўзлари аланг-жаланг атрофдаги нарсаларга боқарди. У мени дафъатан кўрмади. Раҳматий менга сигарета тутганда, Маҳмуд мени таниб, ҳурмат юзасидан кулиб сўрашди.

Раҳматий чўзиб ўтирмасдан ишга ўтди:

— Шундай қилиб, жаноб Жамолий, — деб бошлади у, — сиз албатта, бу охирги сўроқ бўлаётганини биларсиз. Бизга ёрдам берасиз деган умиддамиз.

— Биламан, жаноб терговчи, — шошилиб деди Маҳмуд, — аммо хизматчиларингиз, сизнинг тайинлашингизга қарамай, мени каллакесарлар камерасига ташлашди. Сиз биласиз-у, мен бунақаларга ўрганмаганман.. Бу ҳар қандай азобдан ҳам баттарроқ... қурбонингиз бўлай.. мени бир кишилик камерага ўтказсангиз...

— Бу — зиндон, жаноб Жамолий. Сизга оғир, биламан. Отангиз билан танишлигимни эслаб, сизга ҳамиша яхшилик қилишга тиришяпман. Буларни мен тергов олдидан атайлаб айтяпман. Сизнинг жойингиз зиндон эмас. Эртадан кейин сизни қотиллар камерасига ўтказишади. Улар сизни ўзларига хизмат қилишга, идиш-товоқларини ювишга, битлиқ кўрпаларини офтобга олиб чиқиб ёйишга мажбур қилишади...

Маҳмуд чидай олмади.

— Ахир, — деди у, — қонунлар нега мавжуд бўлмаса, жаноб терговчи? Уни бажариш керакми ёки йўқми?

—О жаноб Жамолий, — дея сўз бошлади Раҳматий оталарча ғамхўрлик оҳангида. — Азизим, бу ҳақда гапирмай қўя қолинг! Гап сиздақалар тўғрисида борганда бунинг сира аҳамияти йўқ. Сиз фавқулодда хавфли ишга аралашганингиздан кейин қонун ва адолат ҳақида мулоҳаза юритиб нима қиласиз? Бироқ, биз сиз билан танишмиз, отангиз бизнинг мураббийимиз бўлганлар. — Ниҳоят бирдан Жамолий типпатик турганини ҳозиргина пайқагандай. Раҳматий шошилиб қолди: — Нега ўтирмаяпсиз, жаноб Жамолий? Марҳамат, ўтирсинлар!

Хонада бир неча стул турган эди. Маҳмуд имтиҳонга кирган мактаб боласидай столнинг қуйи томонидаги стулга итоаткорлик ва қўрқув билан ўтирди. Одоб сақлаётганини намойиш этмоқчи бўлгандай стулнинг учида омонатгина ўтирди.

Раҳматий найрангбозликни давом эттирди:

— Мен жуда ҳайратга тушдим. Наҳотки шундай отангиз бўла туриб, бошингизни шунақа ишлар билан қотириб юрсангиз? — У сўзларини тасдиқлатиб олмоқчи бўлгандай мен томон бурилди. Аммо мен оғзимдан сигаретани олиб, жим туравердим. — Худога шукурки биз офатнинг олдини тўсдик. Сизнинг ёрдамингиз билан — отангизнинг собиқ шогирдлари сифатида — у кишига миннатдорчилик билдирамиз. Шундай қилиб у Зеварни тергов қилгандаги бутун тузоқларини бир-бир қўйиб кўрди: дафтарни очиб, бир неча саҳифасини варақлади.

— Жуда соз, — деди у бироз жим тургач. Сўнгра яна саҳифаларини варақлаб, улардан бирига аллақандай белги қўйиб, терговни бошлади: бу гал унчалик чўзиб ўтирмаймиз. Бир неча саволларга жавоб қайтариб, кетишингиз мумкин..

Маҳмуд стулда типирчилаб бўғиқ овозда сўз бошлади:

— Жаноб терговчи, мен айтган нарсаларимдан бошқа ҳеч нимани билмайман. Ҳа, ишонинг, бошқа ҳеч нимани..

— Бу ерда ноаниқлик бўлмаслиги керак, — унинг сўзини бўлди Раҳматий.— Мен сиз атайлаб биздан бир нарсани яширяпсиз дея ётганим йўқ — худо кўрсатмасин! Мен фақат сизнинг баъзи нарсаларни эслашингизни истайман. Бугун айниқса ишингиз анча енгиллашди: Зевар исмли қиз...

— Мен Зеварни танимайман, жаноб!

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 297, 300, 301, 302-сонларида).

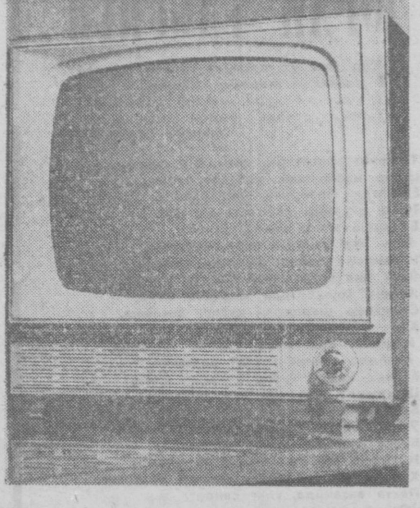

Днепропетровск радио заводи янги «Весна-5» телевизорларини кўплаб ишлаб чиқара бошлади. Унинг ташқи кўриниши жуда чиройли, вазни енгил. Ун икки каналли аппарат диогональ узунлиги 47 сантиметр бўлган кинескоп билан таъминланган.

А. Запари фотоси, (ТАСС).

ҲАР ТЎҒРИДА

ТУРЛИ РАНГДАГИ ШАМЛАР

Польшада ғалати шамлар ишлаб чиқарила бошланди. Бу шамлар ёқилганда аввал кўк, кейин қизил, сўнгра сариқ аланга беради. Бу шам пиликларини қайси хил бўёқ эритмага солиб олишга боғлиқдир.

ДАРАХТСИМОН КАРАМ

Венгрияда одатдаги навларга асло ўхшамайдиган дарахтсимон карам етиштирилди.

Яхши шароитда бу карам икки метргача бўй чўзади. У илдиз қисмидан бошлаб қуюқ, серсувли, йирик барглар билан ўралган бўлади.

Бир гектар ердан қимматли озуқа моддаларига, шунингдек, оқсилга бой бўлган 120 тонна карам ҳосили олиш мумкин. Карамнинг баъзи барглари 4—6 килограмм келади.

ШАШКА КОНКУРСИМИЗ

Бугун биз газетхонлар эътиборига конкурсимизнинг 6- ва 8-топшириқларини ҳавола қиламиз (7-топшириқ газетамизнинг 16 декабрь сонида эълон қилинган). Конкурс шартлари билан «Тошкент оқшоми» газетасининг 1969 йил 4 ноябрь, 259-сонида танишишингиз мумкин.

6-ТОПШИРИҚ

Қуйидаги саволларга жавоб беринг:

16. Шашка бўйича жаҳон биринчилиги учун матч-реванш учрашувлари неча марта ва қачон ўтказилган? Бу матчларнинг қатнашчилари кимлар?

17. Совет Иттифоқида яшаётган шашка бўйича халқаро арбитрлардан кимларни биласиз?

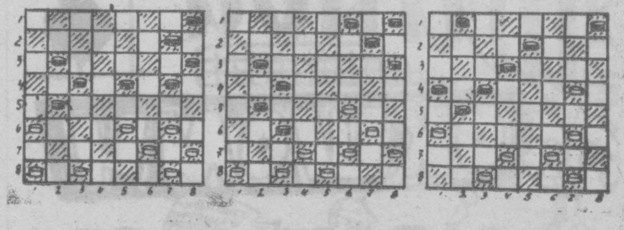

16-ПОЗИЦИЯ 17-ПОЗИЦИЯ 18-ПОЗИЦИЯ

18. Шашка бўйича СССР чемпиони унвонини аёллар ўртасида биринчи бўлиб ким қўлга киритган?

Қуйидаги уч позицияни ечинг. Уларнинг ҳаммасида оқ доналар юришни бошлаб, ютуққа эришадилар.

8-ТОПШИРИҚ

Қуйидаги саволларга жавоб беринг:

22. Россияда шашка бўйича биринчи дарслик қачон нашр этилган? Унинг муаллифи ким?

23. Юз катакли шашка бўйича СССР ва Нидерландия командалари ўзаро неча марта учрашишган? Бу учрашувлар қаерда ўтказилган ва қандай натижа билан тугаган?

24. Совет Иттифоқида биринчи халқаро турнир қачон ва қаерда ўтказилган. Унинг ғолиби ким?

Қуйидаги уч позицияни ечинг. Оқ доналар юриш бошлаб, ютуққа эришадилар.

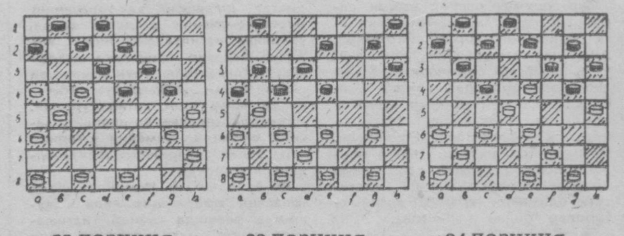

22-ПОЗИЦИЯ 23-ПОЗИЦИЯ 24-ПОЗИЦИЯ

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Радио

3 ЯНВАРЬ ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Ёш ижрочилар концерти. **18.40** Спорт эшиттириши (ўзбекча). **19.20** «Фонотекамиз дурдоналаридан». Концерт (ўзбекча). **20.00** «Ленинному» программаси (ўзбекча). **20.30** Музикали миниатюралар. **21.00** «Қардош коммунистик партиялар ҳаётидан» (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. **22.20** Лирика кечаси. **23.10** «Тинглаб дам оламиз» деган концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ҳажвий ҳикоялар (ўзбекча). **19.30** Саид Аҳмад. «Хазина» радиоинсценировкаси (русча). **20.00** «Гулшан» эстрада оркестрининг концерти. **20.30** Озарбайжон ССР халқ артисти Ш. Алекперова ижросида қўшиқлар. **20.50** «Проблемалар, тадқиқотлар, ўйлар» (русча). **21.00** Рақс куйлари. **21.40** 1. «Олмалиқ чироқлари». И. Аблякимовнинг очерки. 2. Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 Театр микрофон олдида. «Майсаранинг иши» (русча).

4 ЯНВАРЬ ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **7.45** «Катталарга — болалар ҳақида» деган эшиттириш (ўзбекча). **8.25** Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси эстрада оркестрининг концерти. **9.30** Чолғу куйлари. **10.30** Ўзбекистон композиторларининг камер куйлари. **11.35** Вальс концерти. **12.15** Москва. «Янги йил, бахтиёр йил». Радиокомпозиция. **13.30** Совет композиторларининг қўшиқлари. **15.10** Ўзбек Давлат филармонияси солистларининг концерти. **15.50** «Олмалиқ зарбдори» (ўзбекча). **17.40** Экран янгиликлари.

18.10 Музикали драмалардан парчалар. **18.40** Д. Аракишвили. «Шота Руставели ҳақида қисса» операсидан сюита. **19.20** Республика санъат усталарининг концерти. **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **21.00** «Мамлакатлар ва қитъалар» (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. **22.20** Ш. Рашидов. «Икки дил достони» радиопостановкаси (ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Духовой оркестр ижросида енгил куйлар. **9.15** Реклама ва эълонлар.

19.00 Москва. Халқаро шарҳловчилар даврасида. **19.30** Экран куйлари. **20.00** «Юность» радиостанциясининг программаси (Москва). **21.00** «Шашмақом»дан парчалар. **21.30** «Ленинному» программаси (ўзбекча).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 Оркестр куйлари. **17.00** «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программасн. **17.40** Д. Мийо. «Хоэфора» операси.

Телевизор

3 ЯНВАРЬ ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 Болалар учун. «Шайбу-шайбу». Мультфильм. **18.20** Телевизион янгиликлар. **18.35** «Висол оқшомида». Музикали программа. **19.55** Кўрсатувлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Янгиликлар. **20.15** Баскетбол бўйича СССР биринчилиги. «ЦСКА—СПАРТАК». **21.45** Телевизион миниатюралар театри. «Қўшнилар». **22.00** «Уруш ва тинчлик». Бадиий фильмнинг иккинчи серияси. **23.35** «Планетамизнинг бир йили». Халқаро программа. **00.20** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

18.15 Янгиликлар. **18.20** Маркс-ча-ленинча эстетика — фан сифатида. **19.00** «Ярим аср йилномаси». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1917 йил сони.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: **20.00** Болалар учун. «Алибобо ва қирқ қароқчи». Мультфильм. **20.25** «Мўъжизалар маскани». Цирк томошалари. **21.10** «Кавказ асираси». Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

18.00 Экран — болаларга.

Рус тилида: **18.30** Янгиликлар. **18.45** «Салом, дадажонимиз». Телеспектакль. **20.15** Москва кўрсатади.

Тожик тилида: **21.45** Оташин сатрлар. Ҳабиб Юсуфий. **22.15** Янгиликлар. **22.30** СССР халқлари куйлари.

4 ЯНВАРЬ ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

10.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: **11.00** Болалар учун. «Қувноқ арғимчоқ». Мультфильм. **11.10** «Сеҳрли этикча» (ўзбек тилида). **11.40** Болалар учун. «Қаердасиз қорбобо?». Қўғирчоқ фильм. **12.00** Алишер Навоий номидаги Давлат Академик опера ва балет Катта театридан «Олтин калитча» балети олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида болалар учун «Болалар расми», «Кичкинтой» фильмлари. **17.55** Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: **18.00** Телевизион янгиликлар. **18.15** «Душанбагача омон бўлсак». Бадиий фильм.

Ўзбек тилида: **19.50** Телевизион театр. Э. Раннет. «Илон ва қадаҳ». Телеспектаклнинг биринчи қисми. **21.05** Телевизион янгиликлар. **21.20** «Экран хандаси». Дам олиш программаси (такрорий кўрсатув). **22.00** Телевизион театр. Э. Раннет. «Илон ва қадаҳ». Телеспектаклнинг иккинчи қисми.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

11.00 Чизма геометрия (ўзбек тилида). **12.00** Чизма геометрия (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

12.55 Кўрсатувлар программаси. **13.00** Янгиликлар. **13.15** Телевизион бадиий фильм. **14.15** «Математикасиз бир кун яшаб кўрингчи». **14.45** Ёшлар ижоди. **15.30** Янгиликлар. **15.55** Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

19.55 Кўрсатувлар программаси. **20.00** Янгиликлар. **20.10** «Мен қишлоқда яшайман». Телеочерк. **20.30** Эфирда «Молодость». **21.30** «Солдат гулхани ёнида». Репортаж. **22.00** «Рус қиши». Санъат фестивали. **01.00** Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Қирғиз тилида: **17.00** Экран—кичкинтойларга. **17.20** Телефильмлар. **18.20** Топишмоқли концерт. **19.00** Беш йилликнинг ҳал қилувчи йили. **19.40** Янгиликлар. **19.50** Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: **19.55** Телефильм. **20.45** Янгиликлар. **20.55** «Шоҳ ложаси». Телеспектакль. **21.50** Кўрсатувлар программаси. **21.55** Музикали танаффус.

Театр

НАВОИИ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 3|1 да **Трубадур**, 4|1 да **Олтин калитча** (кундузи), 5|1 да **Севилия сартароши** (кундузи), **Севги тумори** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3|1 да Парвона, 4|1 да **Бой ила хизматчи** (кундузи), **Аяжонларим** (кечқурун). 5|1 да **Олтинчи июль** (кундуз ва кечқурун).

МУҚИМИИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4|1 да **Кумуш тўй** (кундузи), **Жон қизлар** (кечқурун), 5|1 да **Икки билакузук** (кундузи), **Катта концерт** (кечқурун).

Кино

3.4 ЯНВАРДА

Манеж қироли — САНЪАТ САРОИИ (эрталаб соат 11, кундуз 12 ярим), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 9 ярим ва 11 да).

Она муҳаббати (2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОИИ (кундуз соат 2 да).

Зўраки жосус (2 серия) — НАВОИИ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОИИ (кундуз соат 5, кеч 8.15 да). «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да).

Анжелика — фаришталар маликаси (2 серия) — «СПУТНИК» (кундуз соат 1, 4 ярим, кеч 8 ва 9 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 2 яримда).

Флиппер — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун, тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11.45 ва кундуз 1 яримда).

Қайғурма — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Виннету — апачлар йўлбошчиси — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12 ярим, 2.15 минут ва 4 да).

«УЗЭНЕРГОСБЫТ»

Тошкент шаҳри территориясида жойлашган бюджетли ташкилотлар ва муассасаларга маълум қиладики, 1970 йил 1 январдан бошлаб электр энергия учун расчёт ҳар кварталда бир марта ўтказилади.

Ҳар кварталнинг биринчи ой бошларида квартал учун дастлабки счет бўйича ҳақ тўланади.

Ҳар квартал тугагандан сўнг кейинги квартал учун олдинги кварталда сарфланган электр энергия нархига баравар счёт ёзиб берилади.

Бюджетли ташкилотлар ва муассасалар энергосбитдан берилган счётларни ўз вақтида тўланишини таъминлашлари лозим.

«УЗЭНЕРГОСБЫТ»

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
1970 йил 3, 4, 5, 6, 7, январда

ЯНГИ ЙИЛ КЕЧАСИ КОНЦЕРТ-БАЛЛАР

Ўзбекистон эстрада оркестри (оркестрнинг бадиий раҳбари — **Энмари СОЛИҲОВ**, музика раҳбари — **Евгений ШИРЯЕВ**); Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар — **Юнус ТУРАЕВ**, **Баҳром МАВЛОНОВ**, **Зулайҳо РАҲМАТУЛЛАЕВА**, **Радион МАКАРЕНКО**; солистлар — VI Бутуниттифоқ фестивалининг лауреати **Акбар ЙУЛДОШЕВ**, **Эсон ҚАНДОВ**, **Анвар НАЗАРХОНОВ**, **Александр ЛЕУШКИН**, **Малика АҲМЕДОВА**, **Нина ТИТОВА**. **Карима УЗОҚОВА**, **Андрей ПЕТРОВЕЦ**, **Науфаль ЗОКИРОВ** қатнашадилар.

Концертмейстерлар — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Иван ФОМЕНКО** ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистка **Марианна ШАБАДАШ**.

Залда арча, концертдан сўнг эстрада ансамбли жўрлигида рақслар.

Кеч соат 7 яримда бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида эрталаб 11 дан сотилади.

Коллектив бўлиб келишга заявкалар қабул қилинмоқда.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1970 йил 13 январь кундуз соат 1 да Тошкент қишлоқ хўжалик институти агрономия факультетининг илмий совет кенгаши (47-аудитория) да қишлоқ хўжалик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. А. Александров: «Шоли ҳосилини йиғишда вақтини ва усулларини таъсири» деган темада.

Б. Р. Сайдуллаев: «Хоразм область, Янгиариқ район шароитида пахтадан юқори ҳосил олиш тажрибаси» деган темада

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Тошкент область, Оржоникидзе, 4)да танишиш мумкин.

1970 йил 13 январь кундуз соат 1 да Тошкент қишлоқ хўжалик институти сабзавотчилик ва ўрмон хўжалиги факультетларининг илмий совет кенгаши (60-аудитория)да қишлоқ хўжалик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. О. Досаҳмедов: «Ўрта Осиё шароитида эман дарахтини уруғ ва кўчатларидан кўпайтириш усуллари» деган темада;

К. С. Раҳмонов: «Ўзбекистонда эртаги карам кўчатини сифатли етиштириш усуллари» деган темада

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Тошкент область, Оржоникидзе, 4)да танишиш мумкин.

1970 йил 13 январь кундуз соат 2 да Тошкент қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва ирригациялаш инженерлари институтининг илмий совет кенгашида техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

В. Г. Тесленко: «Йирик парга тупроқ жисмли тўғонлар танасидан сув ўтишини камайтиришига инъекция пардаси таъсирини текшириш (масалан Ўрта-Тўқай сув омборидаги тўғонлар)» деган темада;

А. М. Деражне: «Айланадиган барабан-таянч ролик ишқаланиш узелини текшириш (масалан, халқасимон линтер)» деган темада

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Учительская кўчаси, 39-уй)да танишиш мумкин.

1970 йил 14 январь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институтининг илмий совет кенгашида филология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. Исроилов: «Саҳнавий ифода воситалари (ўзбек совет драматургияси материаллари асосида)» деган темада;

А. Турғунов: «Ўзбек тили Балиқчи группа шеваларининг фонетик структураси» деган темада

Диссертациялар билан академиянинг асосий кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси 1-уй)да танишиш мумкин.

1970 йил 14 январь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимларининг механика-математика мутахассислиги бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Астрономический тупик, 11 уй)да физика-математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

А. Дасибеков: «Замин зичланишининг баъзи масалаларини ечишга силжиш назариясининг татбиқи» деган темада;

Р. М. Дружинина: «Винт ва айланма оқимлар назариясининг баъзи бир масалалари» деган темада

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1 уй)да танишиш мумкин.

1970 йил 15 январь кундуз соат 12 да Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг (60 аудитория) илмий совет кенгашида қишлоқ хўжалик фанлари доктори илмий даражасини олиш учун

Н. Г. Симонгулян: «Ғўза селекциясида тез пишарлик проблемаси» деган темада

Диссертация билан институт кутубхонаси (Тошкент область, Оржоникидзе, 4)да танишиш мумкин.

Тошкент оқшоми 4 БЕТ. 3 ЯНВАРЬ, 1970 йил.

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари — 33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —33-65-57, эълонлар бўлими —33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579 НАШР 2941. Р. 00103.